

1) Ὁ μὴ ἔχων κανονικὴν ἀναλογίαν τῶν διαστάσεων, ἀσύμμετρος, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων σύνηθ. : Ἄγαρδος ἄντρας - ἄνθρωπος. Ἄγαρδη γυναῖκα. Ἄγαρδο κορμί - πόδι - χέρι κττ. Σπίτι ἄγαρδο. Φόρεμα ἄγαρδο. Ἄγαρδα παπούτσια σύνηθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγαρδοκαμωμένος.

β) Δυσειδής, δύσμορφος Σίφν. : Τέτοιος ἄγαρδος ἄνθρωπος! Συνών. ἄσκημομούρης, ἄσκημος. 2) Ἄχαρις, ἐπὶ λόγου Παξ. Σίφν. : Κουβέντες ἄγαρδες Σίφν. Αὐτὸς εἶν' ἕνας κακομοίρης, ἄνοστος, ἄγαρδος ἄνθρωπος, ποῦ δὲν ἔχει οὔτε νόστος οὔτε κῶστος (οὔτε νοστιμάδα οὔτε κάμμιαν ἀξίαν) Παξ. Συνών. ἄνοστος, σαχλός. 3) Ὁ στερούμενος καλῶν τρόπων ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἄλλους συμπεριφορᾷ, ἀγροίκος, ἄξεστος, σκαιὸς Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ἡλ. Καλάβρυτ. κ.ά.)

ἀγαρβοσύνη ἡ, Κυκλ. Κωνπλ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγαρδος.

Ἐλλειψις χάριτος καὶ κομψότητος ἐνθ' ἄν. : Ἐχει ἀπάνω της μὲ ἀγαρβοσύνη ποῦ νὰ τὴν βλέπης καὶ νὰ ξερῆς! Κυκλ. Συνών. ἀγαρδιά.

ἀγαρβοφτειαγμένος ἐπιθ. Πελοπν. (Αἴγ. κ.ά.) ἀγαρβοφτειασμένος Πελοπν. (Αἴγ.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄγαρδα καὶ τοῦ φτειαγμένος μετοχ. τοῦ ρ. φτειάνω.

Ὁ μὴ ἔχων συμμετρίαν καὶ χάριν εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ σώματος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγαρδοκαμωμένος.

Ἀγαρηνὸς ὁ, Ἡπ. (Τσαμαντ.) Κάλυμν. Κῶς Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. — ΔΣολωμ. 59 (ἐκδ. 1859) ΑΠαπαδιαμ. Τὰ μετὰ θάνατ. 28 Ἀγαρ' νὸς Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) κ.ά. Ἀγαρᾶνὸς Πόντ. (Κερασ.) Ἀγαρενὸς Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Τὸ μεσν. ὄν. Ἀγαρηνὸς ἐκ τοῦ Σημιτ. Ἀγαρ.

1) Μουσουλμάνος, Τοῦρκος (κυρίως Ἀγαρηνοὶ εἶναι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰσμαὴλ υἱοῦ τῆς Ἀγαρ ἐκ τοῦ πατριάρχου τῶν Ἑβραίων Ἀβραάμ, ὡς τοιοῦτοι δὲ νομίζονται οἱ Ἀραβες, συνεκδ. δὲ ὠνομάσθησαν οὕτως ὅλοι οἱ Μουσουλμανικοὶ λαοὶ ὡς ἔχοντες τὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς Ἀραβας θρησκείαν. Περὶ τῆς Ἀγαρ ἰδ. Π. Δ. Γένεσ. 16, 1-16) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κάλυμν. Κῶς Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) : Φρ. Σκύλλε Ἀγαρηνέ! (ὑβρις) Κάλυμν. Βρὲ Ἀγαρηνέ! (ὑβρις) Λακων. Νὰ σὲ πνίξῃ τὸ σκοινὶ τ' Ἀγαρηνοῦ! (ἀρά) Κῶς Νὰ σὲ κάψ' ἡ φωτιά τ' Ἀγαρηνοῦ! αὐτόθ. || Ἀσμ.

Ἀρ' ὁ κοντὸν ὁ Θόδωρον π' εἶδ' ἔμορφον νυφίτσαν,
ἐλέπ' ν' αἶτεν Ἀγαρηνοί, ζελεύ' ν' αἶτεν οἱ Τοῦρκοι

(λοιπὸν ὁ κοντὸς Θόδωρος, ὅστις ἔχει ὠραίαν νύμφην, τὴν βλέπουν οἱ Ἀγαρηνοί, τὴν ζηλεύουν οἱ Τοῦρκοι. Τὸ Ἀγαρηνοὶ καὶ Τοῦρκοι εἶναι ταυτόσημα) Χαλδ. Συνών. Σαρακηνός. 2) Μεταφ. ἄπιστος, αἰμοβόρος, κακοῦργος Ἡπ. Κάλυμν. κ.ά. 3) Τὸ οὐδ. ἐπιθετικ., Μουσουλμανικόν, Τουρκικόν Ἡπ. (Τσαμαντ.) Πόντ. (Κερασ.) κ.ά. — ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. : Ψωμί Ἀγαρηνὸ (τὸ ὑπὸ Τούρκου παρασκευαζόμενον, τὸ ὁποῖον νομίζεται ὡς μεμολυσμένον καὶ δὴ δύσοσμον) Τσαμαντ. Ἀγαρηνὸ σκυλλὶ ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. || Ἀσμ.

Ἐναν Ἀγαρᾶνὸν παιδὶν ἐξέβεν κ' ἐκαυδέθεν

(ἐν παιδίον Ἀγαρηνὸν ἐβγήκεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἐκαυχήθη. Ἀξία παρατηρήσεως ἡ χρῆσις τοῦ ἐπιθ. πρὸς δήλωσιν ἐθνικότητος) Κερασ.—Ποίημ.

Γιατὶ ἀλλεῶς θενὰ βρεθῆτε | ἢ μὲ ξένο βασιλεῖα
ἢ θὰ καταφανισθῆτε | ἀπὸ χέρι α' Ἀγαρηνά

ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.

ἀγάριστος ἐπιθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. γαρίζω.

Ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἐκουράσθη νὰ φωνάζῃ, ἢ οὔτινος ἢ φωνὴ δὲν κατέστη βραχνὴ ἐκ τῆς κραυγῆς.

ἀγαρνίριστος ἐπιθ. Ἀθῆν. Παξ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. γαρνιρίζω.

1) Ὁ μὴ γαρνιρισμένος, ἥτοι ὁ μὴ κεκοσμημένος διὰ γαρνιτούρας, δηλ. κορδελλῶν, δαντελλῶν, πτερῶν, ἀνθέων κττ. ἐπιρραπτομένων ἐπὶ γυναικείων ἐνδυμάτων καὶ πῖλων Ἀθῆν. Παξ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά. : Καπέλλο ἀγαρνίριστο Ἀθῆν. Ἐρμούπ. Ρόμπα ἀγαρνίριστη Ἀθῆν. Ἐρμούπ. 2) Ὁ μὴ συμπεπληρωμένος διὰ γαρνιτούρας, ἥτοι προσθέτου ἐδέσματος ἐκ βραστῶν κρομμύων, γεωμήλων, μαϊντανοῦ, ψῶν κττ., ἐπὶ φαγητοῦ Ἀθῆν. Παξ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά. Ψάρι - ψητὸ ἀγαρνίριστο Ἀθῆν. Ἐρμούπ.

ἀγᾶς ὁ, κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀᾶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Θηλ. ἀγάδαινα Μεγίστ. ἀγάινα Κάλυμν. ἀγαδίνα Λέσβ. ἀγαῖνα Κάλυμν.

Τουρκ. αḡa = κύριος, ἀρχηγός, διοικητής.

1) Ἀρχων, πρόκριτος κοινότητος κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) : Φρ. Περνᾶ σὰν ἀγᾶς (ἐπὶ τοῦ ζῶντος πλουσιοπαρόχως) Κρήτ. κ.ά. Ἐφαγα σὰν ἀγᾶς (ἔφαγα τροφήν καὶ πολλὴν καὶ καλὴν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Κάθιτι σὰν ἀγᾶς (ἐπὶ τοῦ ζῶντος ἀέργως, διότι διὰ τοὺς ἀγᾶδες εἰργάζοντο οἱ Χριστιανοὶ) αὐτόθ. || Παροιμ. Ἀγᾶς μιλάει, γαῖδουρί κλάνει (ἐπὶ τοῦ μὴ σεβομένου τοὺς ἀνωτέρους του) Πελοπν. (Μάν.) Δ' λένου σὰ σκλάβους κὶ τρώου σὰν ἀγᾶς (ἐπὶ τοῦ ἐργαζομένου ὑπερβολικῶς καὶ οὐδόλως φειδομένου διὰ τὴν καλὴν καὶ πλουσίαν διατροφήν του) Στερελλ. (Ἀκαρναν.) Κατὰ τὸν ἀγᾶ καὶ τὸ πισκέσι (ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀξίαν τινὸς εἶναι καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν συμπεριφορὰ) Στερελλ. (Θῆβ.) Κ' ἰβὼ μὴ τοὺν ἀᾶν μιλῶ κι ἀπὸν τοὺν σακκούλλι του γμίν-νου (καὶ ἐγὼ μὲ τὸν ἀγᾶν ὁμιλῶ καὶ ἀπὸ τὸ σακκούλλι του γεμίζω. Ἐπὶ τοῦ καυχωμένου ὅτι ἔχει ἰσχυροὺς προστάτας) Λιβύσσ. — Γνωμ.

Γέροι θέλουν χαϊδέματα, ἀγᾶδες θέλουν ἄσπρα

(πρέπει νὰ δεκάσῃ τις τοὺς ἰσχυροὺς διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τι) Πελοπν. (Γορτυν.) Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Θῆρ. ἐμπροθέτως δὲ 'ς τ' Ἀγᾶ τοπων. Κρήτ. (Βιάνν.), 'ς τ' Ἀγᾶ τοῦ λάκκου Θεσσ.

β) Ἀπόλυτος κύριος καὶ ἐξουσιαστής τινος Κρήτ. : Στὸ πρᾶμα μου εἶμαι ἀγᾶς. 2) Τίτλος τιμητικὸς ἐπιτασσόμενος κατὰ τὴν Τουρκικὴν σύντ. τοῦ κυρίου ὄν. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) : Ὁ Γεῶρ' ἀγᾶς, ὁ Γιάνν' ἀγᾶς κτλ. (ἐκ τῆς κλητ. Γεῶρ' ἀγᾶ, Γιάνν' ἀγᾶ, ἀντὶ Γεῶρτς ἀγᾶς, Γιάνντς ἀγᾶς) Χαλδ. 3) Συνεκδ. Τοῦρκος Κρήτ. Πελοπν. (Λάστ.) κ.ά.

ἀγατζίου Τσακων.

Κατὰ Μδέφνερ Λεξ. ἐξ ἀρχ. *aṡa tiáw.

Ἀποκάμνω ἐξ ὑπερβολικῆς δίψης : Ἀγατζᾶκα, ἐτσεράτε ἀ γροῦσσα μι - τὸ τοῦμα μι (ἀπέκαμνω, ἐξηράνθη ἡ γλῶσσα μου - τὸ στόμα μου).

